

Lesefni um stafræna borgaravitund



Tekið saman af Sólveigu Jakobsdóttur og Svövu Pétursdóttur
Námsefni, fræðsluefni, verkfæri og fleira frá samtökum, skólum, kennururum

Árið 2025 Er tileinkað Stafrænni borgaravitund

Ath - svona tenglasöfn geta úrelst fljótt og tenglar því ekki virkað. Ef þér var beint hingað til að finna heimildir fyrir námskeiði þá getur þú líka leitað að eigin heimildum.

[Almennt efni og yfirlit um Stafræna borgaravitund](#)

[Efni frá Evrópuráðinu](#)

[Bækur \(hægt að fá sem rafbækur\)](#)

[Skýrslur og greinar](#)

[Fræðilegar greinar](#)

[Íslenskt námsefni og dæmi um vinnu úr skólum:](#)

[Erlendir vefir um stafræna borgaravitund](#)

[Erlent námsefni og kennsluhugmyndir](#)

[Efni flokkað eftir 10 sviðum stafrænnar borgaravitundar - er í sífelldri þróun](#)

[1 Aðgengi](#)

[2. Learning and Creativity - Nám og sköpun](#)

3. Media and information literacy

4. Ethics - and empathy - netiquette - Siðferði og samkennd

5. Health and wellbeing - psychological, physical

6. Stafrænt fótspor og samskipti e-presence and communication.

Interaction - communications - relationships

7. Active participation

8. Réttindi og ábyrgð: (Rights and responsibilities)

9. Friðhelgi og öryggi -Privacy and security -Internet security and safety

10. Neytendavitund- Consumer awareness

Almennt efni og yfirlit um Stafræna borgaravitund

Efni frá Evrópuráðinu

A [leaflet](#) explaining 10 digital citizenship domains. Council of Europe
[Í þessari handbók getið þið fundið nánara efni um hvert svið.](#)

<http://www.digitalcitizenship.net/nine-elements.html>

[8 digital skills we must teach our children](#) Vefsíða World economic forum

Námsefni tengt stafrænni borgaravitund og lífi á tímum Covid,
<https://www.coe.int/en/web/education/new-materials>

Bækur (hægt að fá sem rafbækur)

Ohler, J. B. (2010). Digital community - digital citizen. Thousands Oaks, CA: Corwin.

Ribble, M. (2011). Digital citizenship in schools (2. útgáfa). Eugene, Oregon: ISTE.

Skýrslur og greinar

Skýrslur frá Fjölmiðlanefnd

Allar skýrslurnar: <https://fjolmidlanefnd.is/born-og-netmidlar/>

Ingibjörg Kjartansdóttir (2022) *Börn og netmiðlar Tækjæign & virkni á samfélagsmiðlum.*

Fjölmiðlanefnd, Menntavísindastofnun

<https://fjolmidlanefnd.is/2022/01/25/youtube-vinsaelasti-samfelagsmidillinn-medal-9-18-ara/>

Ingibjörg Kjartansdóttir (2022) *Börn og netmiðlar: Annar hluti -Kynferðisleg komment & nektarmyndir.* Fjölmiðlanefnd, Menntavísindastofnun

<https://fjolmidlanefnd.is/2022/02/04/algengast-ad-beidni-um-ad-born-og-ungmenni-sendir-af-ser-nektarmyndir-komi-fra-okunnugum-einstaklingum-a-netinu/>

Ingibjörg Kjartansdóttir (2022) *Börn og netmiðlar: Öryggi á netinu.* Fjölmiðlanefnd, Menntavísindastofnun

<https://fjolmidlanefnd.is/2022/02/08/fjordungur-a-unglinga-og-framhaldsskolastigi-er-med-eda-hefur-haft-falskan-adgang-ad-semfelagsmidlum/>

Ingibjörg Kjartansdóttir (2022) Börn og netmiðlar: 4. HLUTI - ÁHORF Á KLÁM. Fjölmiðlanefnd, Menntavísindastofnun
<https://fjolmidlanefnd.is/2022/04/04/fjordungur-a-unglinga-og-framhaldsskolastigi-er-med-eda-he>

Ingibjörg Kjartansdóttir (2022) Börn og netmiðlar 5. HLUTI - TÖLVULEIKIR
Menntavísindastofnun
<https://fjolmidlanefnd.is/wp-content/uploads/2022/05/Hluti-5-To%CC%88lvuleikir.pdfur-att-falska-n-adgang-ad-samfelagsmidlum/>

Ingibjörg Kjartansdóttir (2022) Börn og netmiðlar 6. HLUTI - FRÉTTIR & FALSFRÉTTIR,
Menntavísindastofnun
<https://fjolmidlanefnd.is/wp-content/uploads/2022/07/Hluti-6-Fre%CC%81ttir-og-Falsfre%CC%81ttir-1.pdf>
(frétt og samantekt
<https://fjolmidlanefnd.is/2022/07/08/fjordungur-barna-og-ungmenna-hefur-sed-radleggingar-um-hvernig-haegt-se-ad-grenna-sig-verulega-td-med-lystarstoli-eda-bulimiu/>)

Ingibjörg Kjartansdóttir (2022) Börn og netmiðlar 7. HLUTI: Upplifun & auglýsingalæsi ,
Menntavísindastofnun
<https://fjolmidlanefnd.is/wp-content/uploads/2022/10/Hluti-7-Upplifun-og-augly%CC%81singalae-si-copy.pdf>

Fræðilegar greinar

Alberta Education School Technology Branch. (2012). Digital citizenship policy development guide. Edmonton: Alberta Education. af <http://education.alberta.ca/admin/technology/research.aspx>

Byrne, R. (2013). A Digital Citizenship Toolkit. School Library Journal, 59(8), 15. af <http://search.proquest.com/docview/1415379952?accountid=27513> úr ProQuest Central.

Hollandsworth, R., Dowdy, L. og Donovan, J. (2011). Digital citizenship in K-12: It takes a village. TechTrends, 55(4), 37-47. af <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=aph&AN=60840784&site=ehost-live> úr aph.

Isman, A. og Gungoren, O. C. (2014). Digital Citizenship. TOJET : The Turkish Online Journal of Educational Technology, 13(1). <http://search.proquest.com/docview/1519878257?accountid=27513> úr ProQuest Central.

Mihailidis, P. og Thevenin, B. (2013). Media literacy as a core competency for engaged citizenship in participatory democracy. American Behavioral Scientist, 57(11), 1611-1622. Sótt af <http://abs.sagepub.com/content/57/11/1611.abstract>

Ohler, J. (2012). Digital citizenship means character education for the digital age. The Education Digest, 77(8), 14-17. af <http://search.proquest.com/docview/1008666025?accountid=28822>

Mike S. Ribble, Gerald D. Bailey, and Tweed W. Ross (2014) Digital Citizenship: Addressing Appropriate Technology Behavior. *Learning & Leading with Technology* 23 (1), <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ695788.pdf>



Borgaravitund og lýðræðislegt hlutverk skóla

Sigrún Aðalbjarnardóttir. (2011). Borgaravitund ungs fólks í lýðræðisþjóðfélagi. Reykjavík: Rannsóknarsetrið Lífshættir barna og ungmenna : Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands : Menntavísindastofnun Háskóla Íslands.

Wolfgang Edelstein. (2010). Lýðræði verður að læra. Netla – Vef tímarit um uppeldi og menntun. af <http://netla.hi.is/greinar/2010/005/index.htm>

Íslenskt námsefni og dæmi um vinnu úr skólum:

[NÁMSEFNI Í STAFRÆNNI BORGARAVITUND](#)- flokkað eftir árgöngum

Upplýsinga- og miðlavika, (2023) Tengslanet um upplýsinga- og miðlalæsi (6 myndbönd með kennsluleiðbeiningum) [TENGILL](#)

[Stafræn borgaravitund – kennsluhugmyndir](#) af vef Spjaldtölvurverkefni Kópavogs

Íslensk verkefni, dæmi: Sigurrós Ragnarsdóttir, [fyrirlestur](#)

Edda Rut Þorvaldsdóttir (2018) Ég á lítinn skríttinn skugga : **kennsluleiðbeiningar með verkefnum** um stafræna borgaravitund, <http://hdl.handle.net/1946/31575>

SAFT: Samfélag fjölskylda, tækni: <https://www.saft.is>

- <https://www.saft.is/fraedsluefni>
- [Bæklingurinn Börn og miðlanotkun](#)
- [Bæklingurinn Ung börn og snjalltækni](#)

Facebook hópur um stafræna borgaravitund: <https://www.facebook.com/groups/borgaravitund/>

Erlendir vefir um stafræna borgaravitund

- CommonSense Media: <https://www.commonsensemedia.org>

- Vefur CommonSense Media, t.d. efni tengt mannkostamenntun (e. character education)
<https://www.commonsensemedia.org/best-for-character-development-lists>
- The Web we want <http://www.webwewant.eu/>
- iKeepSafe BeaPRO - <https://www.ikeepsafe.org>
- Vefur LSE: Parenting for a digital future: <http://blogs.lse.ac.uk/parenting4digitalfuture/>
- 9 rules for digital citizenship
<https://www.teachthought.com/the-future-of-learning/9-rules-digital-citizenship/>

Erlent námsefni og kennsluhugmyndir

• www.edutopia.org/pdfs/Edutopia-10-top-tips-for-teaching-with-new-media.pdf

<https://thejournal.com/articles/2022/10/18/five-tips-for-embedding-digital-citizenship-in-schools.aspx?m=2>

Efni flokkað eftir 10 sviðum stafrænnar borgaravitundar - er í sífelldri þróun

Verið óhrædd við að leita fanga milli sviða og út um allt.

1 Aðgengi

<https://saft.is/stafræn-borgaravitund/adgengi/>

2. Learning and Creativity - Nám og sköpun

Hvaða þátt á stafræn tækni í sköpun og sjálfstæðu námi nemenda? Hver eru áhrif mikillar tækninotkunar á þroska, heila og skapandi hugsun?

Hver er hlutur tækninotkunar í aðalnámskrám?

Hvernig spilar tækni og netið inní hugmyndir um að læra að læra og ævilangt nám?

Hverjir eru möguleikar til sköpunar með stafrænni tækni

<https://sites.google.com/view/skolaut/skapa>

Kolbrún Þ. Pálsdóttir. (2019) Snjallt skólastarf – möguleikar og áskoranir nýrrar tækni. Skólaþræðir.

<https://skolathraedir.is/2019/08/24/snjallt-skolastarf-moguleikar-og-askoranir-nyrra-r-taekni/>

Verkefni þar sem stafræn sköpun var í lykilhlutverki:

- <https://makeyproject.eu/>
- <https://dileprojekt.wordpress.com/>

Joanna Black & Kathy Browning (2011) Creativity in Digital Art Education Teaching Practices, Art Education, 64:5, 19-34, DOI: 10.1080/00043125.2011.11519140

https://www.jstor.org/stable/23033959?seq=1&seq=1#page_scan_tab_contents

Ef þekking eykst svona mikið og aðgangur að henni. , hvað á þá að leggja mikla áherslu á þekkingu í námi? [Knowledge Doubling Every 12 Months. Soon to be Every 12 Hours](#)



3. Media and information literacy

Literacy - access and participation

<https://saft.is/stafræn-borgaravitund/laesi/>

[Bæklingurinn Börn og miðlanotkun](#)

Efni um miðlalæsi frá Fjölmiðlanefnd. <https://fjolmidlanefnd.is/midlalaesi/>

Common sense education. 5 essential media literacy questions for kids.

https://www.commonsense.org/education/videos/5-essential-media-literacy-questions-for-kids?utm_source=Edu_Newsletter_2017_11_07&utm_medium=email&utm_campaign=weekly

- Og margt fleira: <https://www.commonsense.org/education/>

Digital Resource Center. <http://drc.centerfornewsliteracy.org/>

Course Pack for Fall 2017: <http://drc.centerfornewsliteracy.org/course-pack>

Media literacy – best practices from the Insafe network.

<https://www.betterinternetforkids.eu/web/portal/practice/awareness/detail?articleId=1421801>

<https://www.schooleducationgateway.eu/sv/pub/latest/news/media-literacy--best-practice.htm>

Box Island. Forritunarleikur: <https://boxisland.io/>

Um fjöllun á RÚV – Tungumál framtíðarinnar:

<http://www.ruv.is/sarpurinn/ruv/tungumal-framtidarinnar/20171122>

E-media education lab. <http://e-mediaeducationlab.eu/en/>

Media Smarts. <http://mediasmarts.ca/>

How to seek truth in the era of fake news. TED.

https://www.ted.com/talks/christiane_amanpour_how_to_seek_truth_in_the_era_of_fake_news#t-553692

Hvað er miðlalæsi?

- Aðalnámskrá – læsi. Miðlamennt og miðlalæsi
- <http://namtilframtidar.is/themahefti/laesi/assets/common/downloads/page0052.pdf>
- Þarf einnig annars konar læsi á 21. öld?
- <http://www.visir.is/g/2015702079955>
- MEKU, fjölmiðlafræðslu-, hljóð- og myndmiðladeild KAVI, hljóð- og myndmiðlastofnun finnska ríkisins. Fjölbreytt efni í boði á ensku.
- Um miðlalæsi í Finnsku skólakerfi <https://kavi.fi/en/meku/publications>
- Lestu eins og sagnfræðingur – Reading like a historian.
- Stanford History Education Group:
<https://sheg.stanford.edu/history-lessons?page=0#main-content> - „History is often taught as if it is settled and for me to tell them this isn't settled, you have to figure it out, is empowering,” Chris Rhodenbaugh, kennari.
- Sjö hugmyndir til að kenna nemendum að bera kennsl á hlutdrægni á öld falskra fréttu.
- https://www.weareteachers.com/recognize-bias/?utm_source=PIN&utm_medium=Social&utm_campaign=TheWeek_161220_SA
- Læsissáttmáli: <http://www.heimilhogskoli.is/laesissattmali/>



4. Ethics - and empathy - netiquette - Siðferði og samkennd

Þetta svið varðar siðlegt framferði og samskipti við aðra byggð á leikni eins og getuna til að þekkja og skilja tilfinningar og sjónarhorn annara. Samkennd er nauðsynlegur þáttur fyrir jákvæð samskipti á netinu og til að hafa gagn af þeim tækifærum sem stafrænn heimur gefur.

<https://saft.is/stafræn-borgaravitund/sidferdi/>

Virða sig og aðra, höfundarétt, stafrænir siðir og mannasiðir

SAFT: Samfélag fjölskylda, tækni: <https://www.saft.is>: Góðar netvenjur

<https://sites.google.com/view/skolaut/ut/%C3%BEr%C3%B3un-ut-%C3%AD-sk%C3%B3lastarfi>

Æskulýðsvettvangurinn (ed) Neteinelti <https://www.aev.is/neteinelti>

Neteinelti- SAFT - <https://saft.is/born-og-unglingar/neteinelti/foreldrar-neteinelti/>

Sameinuðu þjóðirnar <https://unric.org/is/hvernig-a-ad-bregdast-vid-einelti-a-netinu/>



5. Health and wellbeing - psychological, physical

<https://saft.is/stafræn-borgaravitund/heilsa-og-velferd/>

Skjámiðlanotkun barna

Vefur Landlæknis - Uppeldi og uppeldisfræðsla

<http://www.landlaeknir.is/leitarnidurstodur/?q=uppeldi+og+uppeldisfr%C3%A6%C3%B0sla>

Vefur LSE: Parenting for a digital future: <http://blogs.lse.ac.uk/parenting4digitalfuture/>, sjá t.d. þar eftirfarandi blogg

- Livingstone, S. (2016, 1. október). New 'screen time' rules from the American Academy of Pediatrics [bloggfærsla]. Sótt af <http://blogs.lse.ac.uk/parenting4digitalfuture/2016/10/21/new-screen-time-rules-from-the-american-academy-of-pediatrics/>

Líkamsbeiting

- Kópavogur: <http://spjaldtolvur.kopavogur.is/> t.d.
 - [Veggspjald um líkamsbeitingu](#) í tengslum við notkun snjalltækja frá Kópavogsbæ

Andleg heilsa, þunglyndi, félagsleg samskipti, Netávani, fíkn

Bylgja Þráinsdóttir. (2014). Netnotkun og netfíkn ungmenna í 6.–10. bekk í Fjarðabyggð (meistaraprófsritgerð). Háskóli Íslands, Reykjavík. Sótt af <http://hdl.handle.net/1946/20099>

Hjördís Sigursteinsdóttir, Eva Halapi og Kjartan Ólafsson. (2014). „Ég nota alla lausa tíma sem ég hef“: Netnotkun íslenskra ungmenna og mörk sem foreldrar setja þeim um netnotkun. Netla - vef tímarit um uppeldi og menntun. Sótt af <http://netla.hi.is/greinar/2014/ryn/008.pdf>

Ester Guðlaugsdóttir. (2016). Samkeppnin við snjallsímana. Hefur snjallsímanotkun áhrif á tengslamyndun foreldra og barna að mati fagaðila í ung- og smábarnavernd? (meistaraprófsritgerð). Háskóli Íslands, Reykjavík. Sótt af <http://hdl.handle.net/1946/26400>

Samskipti, kvíði og samfélagsmiðlar:

<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2167702621994549>

https://www.oii.ox.ac.uk/news/releases/study-suggests-little-to-no-increase-over-time-in-association-between-adolescents-technology-engagement-and-mental-health-problems-urges-more-transparent-collaborations-between-academia-and/?fbclid=IwAR327Kxwh5EhvpX1jSa19uer2SdTGQcvqHt5zTY-L_QH9oPSg8_GMWIJrxo

https://www.washingtonpost.com/news/inspired-life/wp/2018/02/05/this-millennial-discovered-a-surprisingly-simple-solution-to-smartphone-addiction-schools-love-it/?utm_term=.5c3b72ecaafc8

eepSafe BeaPRO: Siðvenjur- siðferði <http://archive.ikeepsafe.org/be-a-pro/ethics/>

Sjöfn Ólafsdóttir. (2015). *Áhrif samfélagsmiðla á mótun sjálfsmyndar hjá unglingum*. Sótt af <https://skemman.is/bitstream/1946/21156/1/lokaritger%C3%B0%20-%20sj%C3%B6fn.pdf>

Sunneva Mist Ingvarsdóttir (2018, maí) Eru samfélagsmiðlar að ræna sjálfsmynd unglinga? Frítíminn. <https://www.fritiminn.is/eru-samfelagsmidlar-ad-raena-sjalfsmynd-unglinga/>

<https://www.visir.is/g/20222351096d/hvenaer-leiddist-ther-sidast->

Samfélag og samfélagsmiðlar Líðan ungs fólks í netheimum og fleirri þættir í valmynd <https://www.ruv.is/utvarp/spila/samfelag-og-samfelagsmidlar/34268/a6poe8>

<https://edition.cnn.com/2023/06/03/tech/schools-digital-social-media-literacy/index.html>



6. Stafrænt fótspor og samskipti e-precence and communication.

Self image and identity, Online reputation

Námsefni frá Commonsense Media sem tengist sjálfsmynd og orðspori (aldursskipt)

- <https://www.commonsensemedia.org/educators/scope-and-sequence#filter-topic-self-image--identity>

- <https://www.commonsensemedia.org/educators/scope-and-sequence#filter-topic-digital-footprint--reputation>
- <https://www.commonsense.org/education/digital-citizenship/lesson/who-are-you-online>
- <https://thetechieguy.com/what-is-finsta-and-rinsta-and-why-do-teens-have-these/>

Myndbirtingar, klám, áhrifa á sjálsmynd, að byggja upp sjálfsmynd

Finstagram <https://www.youtube.com/watch?v=B3X7QbjthA>

Interaction - communications - relationships

<https://saft.is/stafræn-borgaravitund/samskipti/>

Neteinelti

Vefur um neteinelti <http://www.neteinelti.is/>

<https://www.visir.is/g/2019190918767/taep-10-grunnskólalabarna-telja-sig-hafa-ordid-fyrir-neteinelti-innan-veggja-skolanna>

<https://www.mbl.is/greinasafn/grein/691775/> - áhugavert hvað það kom fljótt fram

- Jóna Benediktsdóttir, [samfélagsmiðlaverkefni á unglíngastigi í Grunnskólanum á Ísafirði](#)
- Hildur Rudolfsdóttir - hugmyndir um verkefni með unglingum tengdar snjalltækjanotkuun <https://drive.google.com/drive/folders/0B7458p-jrtX9RVJOS0Z3YkIJNGc?usp=sharing>
- Vefur Commonsense Media - Scope and Sequence - flokkarnir Relationships and communication ogY Cyberbullying and digital drama <https://www.commonsense.org/education/scope-and-sequence>
- Vefur iKeepSafe samtakanna um sambönd <http://archive.ikeepsafe.org/be-a-pro/relationships/>
- Fræðslufni á vef Heimilis og skóla.
- T.d. Handbók um einelti og vináttufærni – forvarnir og viðbrögð (m.a. fjallað um neteinelti) <http://www.heimilioskoli.is/utgefing-efni/baeklingar/>
- <https://saft.is/stafræn-borgaravitund/samskipti/>
- Viðmið um samskipti foreldra og kennara, frá Reykjavíkurborg https://reykjavik.is/sites/default/files/skjol_thjonustulyssingar/vidmid_um_samstarf_foreldra_og_kennara.pdf

Anna Costanza Baldry, David P. Farrington & Anna Sorrentino (2017) School Bullying and Cyberbullying Among Boys and Girls: Roles and Overlap, Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma, 26:9, 937-951, DOI: [10.1080/10926771.2017.1330793](https://doi.org/10.1080/10926771.2017.1330793)

<https://www.stjornarradid.is/raduneyti/utanrikisraduneytid/heimsljos/frettir/stok-frett/2019/09/05/UNICEF-T-hridjungur-ungmenna-ordid-fyrir-einelti-a-netinu/>

Samfélagsmiðlar í skólum:

- Ólöf Guðmundsdóttir (2018) Samfélagsmiðlar sem leið til samskipta við foreldra leikskólabarna <https://skemman.is/handle/1946/31946> M.Ed. verkefni Menntavísindasvið Háskóla Íslands
- Tara Brynjarsdóttir (2017) „Það er gaman að fá að vera fluga á vegg“ : upplýsingamiðlun í gegnum samfélagsmiðilinn Facebook í grunnskóla. M.Ed. verkefni Menntavísindasvið Háskóla Íslands <https://skemman.is/handle/1946/29210>
- Dagbjört Svava Jónsdóttir (2016) „Loksins er starfið sýnilegt“ : Facebook sem samskiptamiðill í leikskólastarfi M.Ed. verkefni Menntavísindasvið Háskóla Íslands <https://skemman.is/handle/1946/25998>

7. Active participation

Virk þátttaka tengist því hvaða **hæfni** borgarar þurfa að búa yfir til að vera að fullu meðvitaðir um hvernig þeir eiga samskipti í stafræna umhverfinu sem þeir búa í til að geta tekið **ábyrgar ákvarðanir á meðan þeir taka virkan og jákvæðan þátt** í þeirri lýðræðislegu menningu sem þeir búa í.

[Bls. 92 í Handbókinni](#)



8. Réttindi og ábyrgð: (Rights and responsibilities)

Á sama hátt og borgarar njóta réttinda og bera skyldur í raunheiminum hafa stafrænir borgarar á netinu sömu réttindi og skyldur. Stafrænir borgarar eiga einnig að njóta friðhelgi, öryggis, aðgengis og að tilheyra, málfrelsi og fleira. Með þessum réttindum koma einnig skyldur, t.d. siðferði, samkennd og aðrar skyldur til að verja réttindi og öryggi í stafrænum heimi fyrir alla.

Auðkennisþjófnaður, höfundarréttur, ólöglegt niðurhal

<https://saft.is/stafræn-borgaravitund/log-og-reglur/>

<https://saft.is/stafræn-borgaravitund/rettindi-og-abyrgd/>

United Nations Convention on the Rights of the Child (UNCRC)

- Icelandic: Barnasáttmáli sameinuðu þjóðanna
<https://barn.is/barnasattmalinn/barnasattmalinn-i-heild/>

UNICEF: A child rights-based approach -

<https://www.unicef.org.uk/child-friendly-cities/child-rights-based-approach/>

5 rights foundation

<https://5rightsfoundation.com/>

General Data Protection Regulation

https://en.wikipedia.org/wiki/General_Data_Protection_Regulation



9. Friðhelgi og öryggi -Privacy and security -Internet security and safety

Þetta svið nær til tveggja hugtaka: Friðhelgi varðar vernd upplýsinga þín og annara, en öryggi tengist meira vitund um hegðun og athafnir á netinu. Þetta svið nær yfir hæfni eins og umsýslu upplýsinga sinna og annara sem deilt er á neti og að fást við öryggi á neti (t.d. að nota navigation filters, lykilorð, vírusvarnir og eldveggi) til að forðast hættur og óþægilegar aðstæður.

<https://saft.is/stafræn-borgaravitund/oryggi/>

<https://www.personuvernd.is/urlausnir/vinnsla-personuupplýsinga-af-halfu-skola-og-fristundasvids-reykjavikurborgar-og-grunnskola>

Ýmislegt varðandi skóla frá persónuvernd: <https://www.personuvernd.is/leit?q=sk%C3%B3lar>

Vefur CommonSense Media - flokkarnir Internet Safety og Privacy and security

<https://www.commonsense.org/education/scope-and-sequence>

<https://teachingprivacy.org/>

Better Internet for Kids - Insafe, Inhope <https://www.betterinternetforkids.eu/>

- Germany - <https://www.betterinternetforkids.eu/web/germany/profile> - <http://www.saferinternet.de/>
- Iceland - <https://www.betterinternetforkids.eu/web/iceland/profile> - <https://saft.is/>

Vefur iKeepSafe - flokkarnir Online Safety og Privacy

<http://archive.ikeepsafe.org/be-a-pro/online-security/>

<http://archive.ikeepsafe.org/be-a-pro/privacy/>

Stowell, L. (2017). *Samskipti á netinu* (Nína Ólafsdóttir þýddi). Seltjarnarnesi: Rósakot. Sjá upplýsingar á

<http://rosakot.is>

Þýðing á bókinni:

Stowell, L. (2017). *Staying safe online*. London: Usborne. (til á Amazon)

10. Neytendavitund- Consumer awareness



princess ria
@R_tatas



My badass little cousin ordered \$300 worth of toys w/o my aunt & uncle knowing. This is a picture of how everyone found out.

♡ 80K 6:17 PM - Aug 11, 2018

Vefurinn og allar hans víddir eins og samfélagsmiðlar og önnur netsamfélög eru umhverfi þar sem það að vera stafrænn borgari þýðir líka að vera neytandi. **Að skilja raunveruleika viðskipti í netheimum** er ein af þeirri hæfni sem einstaklingar þurfa að hafa til að viðhalda sjálfræði sínu sem stafrænir borgarar.

Spurningar sem mættti vinna út frá?

Hvað ættu skólar að kenna nemendum?

Hverjar eru helstu áskoranir við það af að mikið af viðskiptum okkar og innkaupum fer nú fram á neti?

Hvernig kennum við börnum hvað það er að versla á netinu, leiki, viðbætur í leiki, tónlist, myndefni á streymisveitum.

<https://www.neytendastofa.is/> - hvaða upplýsingar eru hér um réttindi og skyldur neytenda? Eitthvað sem nýtist nemendum eða mætti nýta í kennslu?

Námsefni frá Commonsense media

<https://www.commonsense.org/education/digital-citizenship/lesson/the-four-factors-of-fair-use>

Sjá lið 2 hér <http://www.waccglobal.org/articles/nine-elements-of-digital-citizenship>

<https://www.consumeraffairsjamaica.gov.jm/portal/index.php/consumer-laws/106-consumer-rights-responsibilities>

<https://www.consumerprotection.govt.nz/resources/school-resources/introduction-to-school-resources/> Tengingar við ástralska námskrá, er eitthvað þarna sem er líka í íslenskum námsskrám eða ætti að vera það?

<https://www.oecd.org/internet/consumer/toolkit-for-protecting-digital-consumers.pdf> Toolkit for protecting digital consumers. Áhugverðar leiðbeiningar, hér sést allavega öll álitamálin.

https://en.wikipedia.org/wiki/Targeted_advertising Hér er fjallað um þetta fyrirbæri að sníða auglýsingar að einstaklingnum, hvað þurfa nemendur að læra um þetta? Þurfa þeir að læra eitthvað? Hvernig gætum við kennt þeim?

Ef þú færð eitthvað frítt (t.d. Aðgang að facebook, með hverju borgar þú þá í raun)

Er svona eitthvað sem vekti áhuga nemenda? [Online shopping fails](#)